

MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

TVH 741907

HELSINKI 1982

MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT
OHJEET MERKKIEN KÄYTÖSTÄ

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

HELSINKI 1982

3. lisäpainos

ISBN 951-46-5503-6

Helsinki 1983. Valtion painatuskeskus

Jäljempänä annettujen matkailijoiden opastusmerkkejä koskevien ohjeiden valmistelu on tapahtunut työryhmässä, johon on kuulunut edustajia liikenneministeriöstä, Matkailun edistämiskeskuksesta, Matkailuliitosta, Kaupan keskusvaliokunnasta, Turun tie- ja vesirakennuspiiristä ja tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallitus on hyväksynyt ohjeet 7.5.1982. Näillä ohjeilla kumotaan tie- ja vesirakennushallituksen aikaisemmin antamat matkailijoiden opastusmerkkejä koskevat ohjeet. Uusia ohjeita sovelletaan hyväksymispäivästä lähtien toteutettavaan opastukseen. Aikaisemmin toteutetut opastukset korjataan uusien ohjeiden mukaisiksi vuoden 1983 loppuun mennessä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. YLEISTÄ	1
2. MERKKIEN YLEISET KÄYTTÖPERIAATTEET	3
3. OPASTUKSEN LAAJUUS JA OPASTUSKOHTEIDEN LAATUVAATIMUKSET	5
4. OPASTUSMERKIT JA NIIDEN KÄYTTÖ	27
<u>Tunnukset</u>	27
<u>Nimen käyttö</u>	28
<u>Matkailijoiden suunnistustaulu tyyppi A</u>	29
<u>Matkailijoiden suunnistustaulu tyyppi B</u>	33
<u>Matkailijoiden suunnistustaulujen sijoitus</u>	34
<u>Matkailijoiden opastuskartta ja opastuskilpi</u>	35
5. MERKKIEN MATERIAALI JA MITOITUS	37
6. LUVAN MYÖNTÄMINEN	38

LIITTEET

LIIKENTEEN OHJAUS

C.5.1.7.2

MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT

K1-143

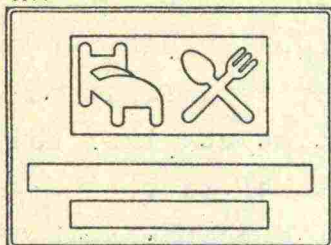
7.5.1982

1. YLEISTÄ

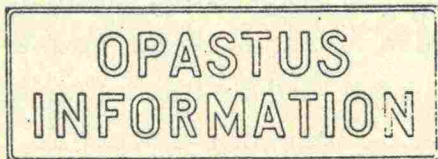
Tienkäyttäjien opastus hoidetaan yleisesti tienviitoilla ja suunnistustauluilla, joihin on merkitty kohteen nimi. Tämän lisäksi opastukseen voidaan käyttää matkailijoita varten tarkoitettuja erityisiä opastusmerkkejä, joissa kohde on osoitettu sitä kuvaavalla tunnuksella. Kyseiset opastusmerkit on esitetty kuvassa 1. Ensiapuusiemien ja hätäpuhelimien merkitsemisestä on annettu erillishjeet, eikä merkkejä ole käsitelty näissä ohjeissa.

Kuva 1.

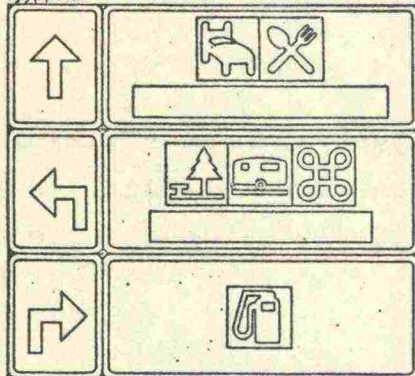
Matkailijoiden suunnistustaulu
tyyppi A

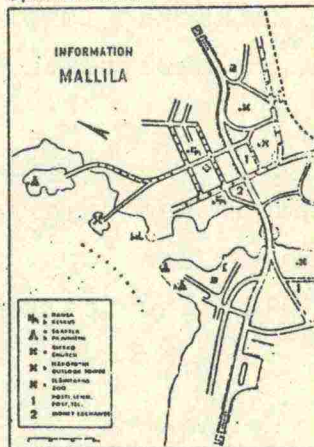
Kartan opastusmerkki

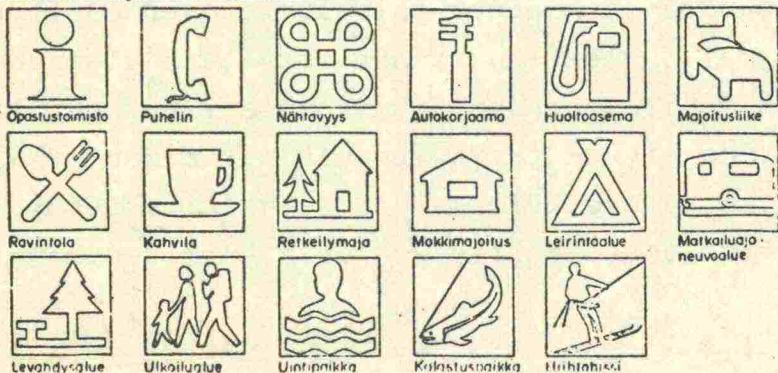
Matkailijoiden suunnistustaulu
tyyppi B

Opastuskartta

Merkeissä käytettävät tunnukset

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Matkailijoiden opastusmerkit pystyttää yleensä osoitettavan kohteen pitäjä tieviranomaisen luvalla.

Myös tieviranomaiset pystyttävät eräitä matkailijoiden opastusmerkkejä ja näistä merkeistä huolehtii tällöin tie- ja vesirakennuspiiri. Merkit pystytetään yleensä TVL:n aloitteesta näissä ohjeissa esitettyjä periaatteita noudattaen. Myös muut kuin tieviranomaiset voivat tehdä aloitteen kyseisen merkin pystyttämiseen. Aloite, jossa tulee myös esittää perustelu, tulee osoittaa asianomaiselle TVL:n tie- ja vesirakennuspiirille.

Muun kuin tieviranomaisen pystyttämän merkin hankinnan, pystyttämisen, kunnossapidon sekä tarvittaessa siirtämisen ja poistamisen kustantaa kyseisen luvan saaja. Myös tässä tapauksessa TVL on tieliikennelain 51 §:n mukaan liikennemerkkin asettaja. Sillä on näin ollen oikeus määrätä merkit tarvittaessa poistettaviksi tai siirrettäviksi. Mikäli luvan saaja ei kohtuulliseksi katsotun määräajan sisällä poista merkkejä tienpitäjän sitä vaatiessa, voi tienpitäjä poistaa ne tien varresta luvan saajan kustannuksella.

Muun kuin tieviranomaisen on opastusmerkin pystyttämiseen yleisen tien varten hankittava TVL:n lupa. Lupahakemusta käsitellessään TVL noudattaa näissä ohjeissa esitettyjä yleisiä periaatteita.

Opastusmerkillä osoitetun kohteen liikennejärjestelyjen tulee täyttää liikenneturvallisuuden ja kohteen palvelumuotojen edellyttämät vaatimukset. Liittymälle yleiseen tiehen tarvitaan yleensä tienpitäjän lupa. Tie- ja vesirakennushallitus on laatinut erilliset ohjeet huoltoasemien, majoitus- ja ravitsemisliikkeiden sekä leirintäalueiden, levähdys- ja pysäköimisalueiden ja kioskien liikenneteknillisestä suunnittelusta ja liittymäluvan anomisesta.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

2. MERKKIEN YLEISET KÄYTTÖPERIAATTEET

Matkailijoiden opastusmerkkien käytöllä pyritään seuraaviin yleisiin tavoitteisiin:

- o liikenteen palvelua pyritään parantamaan ja monipuolistamaan kertomalla matkailijoille tarjolla olevista matkan aikana tarpeellisista palveluista ja kohteista
- o liikenneturvallisuutta pyritään parantamaan tehokkaalla opastuksella ja osoittamalla levähdystä varten sopivat paikat
- o opastuksessa pyritään rajoittumaan vain matkailijoille todella tärkeiden tai merkittävien kohteiden opastukseen ja käyttämään vain välttämättömiä liikennemerkkejä.

Opastusjärjestelmää toteutettaessa kiinnitetään siis pääpainoisesti huomiota matkailijoiden tarpeisiin. Yksittäisissä tapauksissa opastuksesta päätettäessä voidaan ottaa kuitenkin huomioon myös elinkeinotoiminnan harjoittamiseen liittyviä näkökohtia.

Matkailijoiden opastusmerkeillä osoitetaan palvelulaitoksia, -paikkoja sekä matkailijoiden tarvitsemia laitteita. Opastuksen tarpeellisuus ja laajuus riippuu kohteen sijaintipaikasta. Matkailijoiden opastusmerkkejä käytetään etupäässä taajaan asutun alueen ulkopuolella. Asutuskeskuksessa merkitään vain sellaiset kohteet, joiden tarjoamat palvelukset ovat seudulla ja keskuksen kokoon nähden harvinaisia.

Opastusmerkkejä ei yleensä käytetä, milloin kohde tai sen liiketilpi on tiellä ajettaessa riittävän etäältä havaittavissa taikka milloin läheisyydessä on tarjolla hyvin havaittavissa oleva vastaavanlainen palvelu esim. toinen huoltoasema. Samanlaatuiset lähemmäs olevat palvelukohteet voidaan kuitenkin osoittaa opastusmerkillä, jos se on sekaannusten välttämiseksi tarpeellista.

	LIIKENTEEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Esim. lähekkäin olevat majoitusliikkeet tai leirintäalueet voidaan osoittaa, koska voidaan olettaa, että matkailijat hakeutuvat niihin ainakin osittain ennakkosuunnitelmien mukaan. Taajamien ulkopuolella voidaan hotellien, moottorihotellien, motellien ja moottorimajojen opastuksessa käyttää opastusmerkkejä, vaikkakin laitos olisi tielle hyvin näkyvissä. Merkkien käytön edellytyksenä on myös, ettei opastusmerkillä osoitettua kohdetta yleisen tien varrella osoiteta mainoksilla tai muilla opasteilla.

Opastusmerkkien tulee osoittaa vain jatkuvasti matkailijoiden käytössä olevia kohteita ja tarjolla olevia kohteen palvelumuotoja. Osan vuodesta suljettuna olevan kohteen merkit on poistettava tai peitettävä täksi ajaksi. Useita palvelumuotoja osoittavissa merkeissä on tilapäisesti lopetettua toimintaa kuvaava tunnus peitettävä toiminnan keskeytyksen ajaksi.

Kohteen tulee olla säännöllisesti auki ja sieltä tulee saada palveluja normaalisti muihin vastaavanlaisiin kohteisiin verrattavalla tavalla. Poikkeuksia voidaan sallia yleensä vain nähtävyyss-
tunnuksella osoitettujen kohteiden kohdalla. Aukioloajat voidaan tällöin osoittaa erillisillä lisäkilvillä.

Opastusmerkillä osoitetun kohteen tulee olla kaikkien tienkäyttäjien käytettävissä. Tietyille henkilöryhmille esim. vain jonkin yhdistyksen jäsenille tarkoitettuja kohteita ei osoiteta matkailijoiden opastusmerkeillä.

Opastusmerkillä osoitetun kohteen tulee täyttää kohdassa 3 esitetyt vähimmäisvaatimukset. Harvaan asutulla seudulla, lähinnä Pohjois- ja Itä-Suomessa, vaatimuksiin voidaan sallia lievennyksiä, mikäli se tienkäyttäjän kannalta harkitaan tarkoituksenmukaiseksi. Tämä ei saa kuitenkaan merkitä poikkeamista muun lupaviranomaisen asettamista ehdoista. Opastuksen voi myös suorittaa ohjeissa esitettyä laajemmin harvaan asutuilla alueilla, missä kohteita on harvassa.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

3. OPASTUKSEN LAAJUUS JA OPASTUSKOHTEIDEN LAATUVAATIMUKSET

Opastuksen laajuus

Opastuksen laajuuteen ja sen aloittamisen etäisyyteen osoitettavasta kohteesta vaikuttavat seuraavat tekijät:

- kohteen tarjoama palvelumuoto
- sijaitseeko kohde taajamassa vai sen ulkopuolella
- sijaitseeko kohde tiheään vai harvaan asutulla seudulla
- matkailukohteiden lukuisuus seudulla tai kahden suurehkon taajaman välisellä tieosalla
- osoitettavan kohteen laatutaso ja sen käytön laajuus verrattuna seudun tai tieosan muihin palveluihin

Palvelumuodosta ja matkailijoiden tarpeista johtuen on eräiden kohteiden osoittaminen kaukaa tarkoituksenmukaisempaa kuin toisten. Esim. majoitusliikkeeseen opastetaan kauempaa kuin levähdysalueelle. Jos opastusmerkeissä osoitetaan useita palveluja, harkitaan opastuksen laajuus tärkeimmän palvelun perusteella.

Taajamassa olevia kohteita ei yleensä opasteta. Mikäli opastus kuitenkin katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, suoritetaan se yleensä vain kohteeseen johtavan tien liittymästä.

Harvaan asutulla seudulla lähinnä Pohjois- ja Itä-Suomessa, joissa taajamien väliset etäisyydet ovat yleensäkin suuret, voidaan matkailukohteiden osoittaminen aloittaa kauempaa kuin muualla maassa.

Kun samalla seudulla tai tieosalla on useita palvelulaitoksia, joista on saatavissa samoja palveluja, ei yksittäisiä laitoksia ole syytä osoittaa kovin kaukaa.

Sellaisella seudulla tai tieosalla, jolla palvelujen määrä on verrattain pieni voidaan opastus erikoisen tärkeään palvelu-

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

laitokseen suorittaa kauempaa ja laajemmin kuin muualla. Samoin menetellään jos kysymyksessä on tienkäyttäjien kannalta erittäin merkittävä kohde.

Opastus kohteeseen voidaan suorittaa seuraavasti:

A. Lähiopastuksena

- o Kohteen kohdalta (Esim. A 1)
- o Kohteeseen johtavan risteävän yleisen tien liittymästä kun etäisyys kohteeseen on korkeintaan 1 km. (Esim. A 2)

Opastustapaa käytetään valta- ja kantateiden tai muiden vilkasliikenteisten teiden varsilla olevien kohteiden osoittamiseen. Lisäksi opastustapaa käytetään alemmalla tieverkolla ja taajamissa, kun opastus kohteeseen edellyttää vain lähiopastusta.

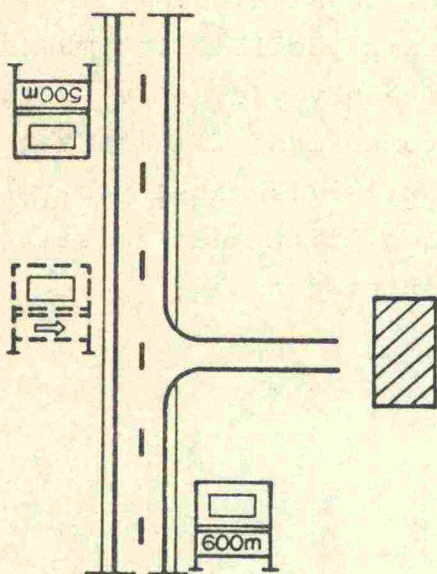
B. Kauko-opastuksena

- o Kohteen kohdalta ja sinne johtavien teiden liittymistä, kun kohde sijaitsee kaukana yleisen tai yksityisen tien varrella. (Esim. B 1, B 2 ja B 3)

Opastustapaa käytetään aloitettaessa opastus valta-, kanta- tai muulta vilkasliikenteiseltä tieltä. Opastus voidaan suorittaa useiden yleisten teiden liittymien kautta.

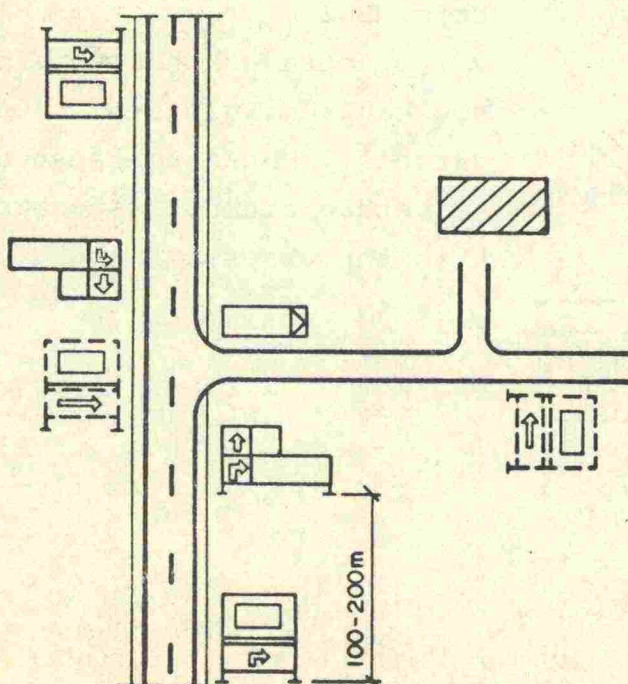
	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Esimerkkipiirroksessa olevia katkoviivoilla esitettyjä merkkejä käytetään, jos kohteeseen johtavan tien liittymän sijainnista voi syntyä epäselvyyttä, esim. jos etumerkkien ja kohteeseen johtavan liittymän väliin jää muita liittymiä. Merkkejä voidaan harvinaisena käyttää myös liittyyvällä tiellä liittymän jälkeen mikäli halutaan varmistaa autoilijalle oikea tie.

Esim. A 1

Viitoitettava kohde sijaitsee sen tien varrella, mihin kaikki sitä osoittavat opastusmerkit pystytetään. Etumerkeissä on osoitettu matka merkistä laitoksen liittymään täysinä satoina metreinä.

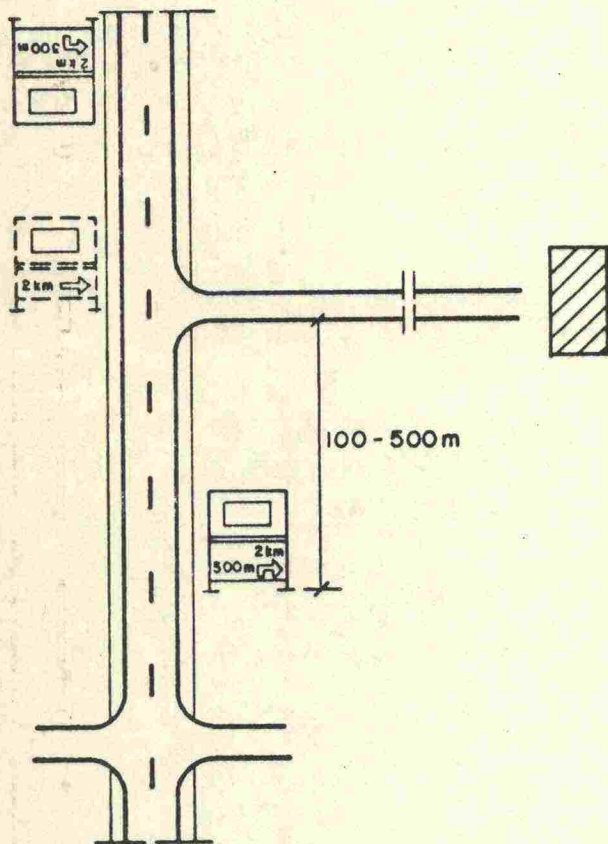
Esim. A 2

Viitoitettava kohde sijaitsee risteävän yleisen tien varrella liittymän läheisyydessä. Esimerkissä edellytetään, että laitos on nähtävissä kohta liittymän jälkeen (yleensä alle 500 m, kuitenkin korkeintaan 1 km liittymästä).

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

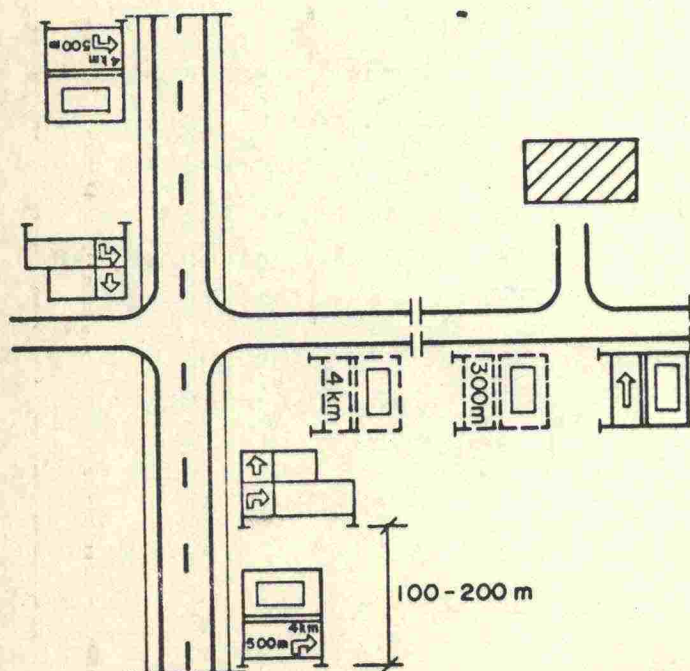
Esim. B 1

Kohde sijaitsee yleisestä tiestä erkanevan yksityistien varrella. Liittymässä käytetään merkkiä, mikäli laitos sijaitsee yli 0,5 km etäisyydellä liittymästä eikä näy yleiselle tielle. Etumerkissä ilmoitetaan lisäksi kilvellä matka yksityistien liittymään ja siitä kohteeseen.

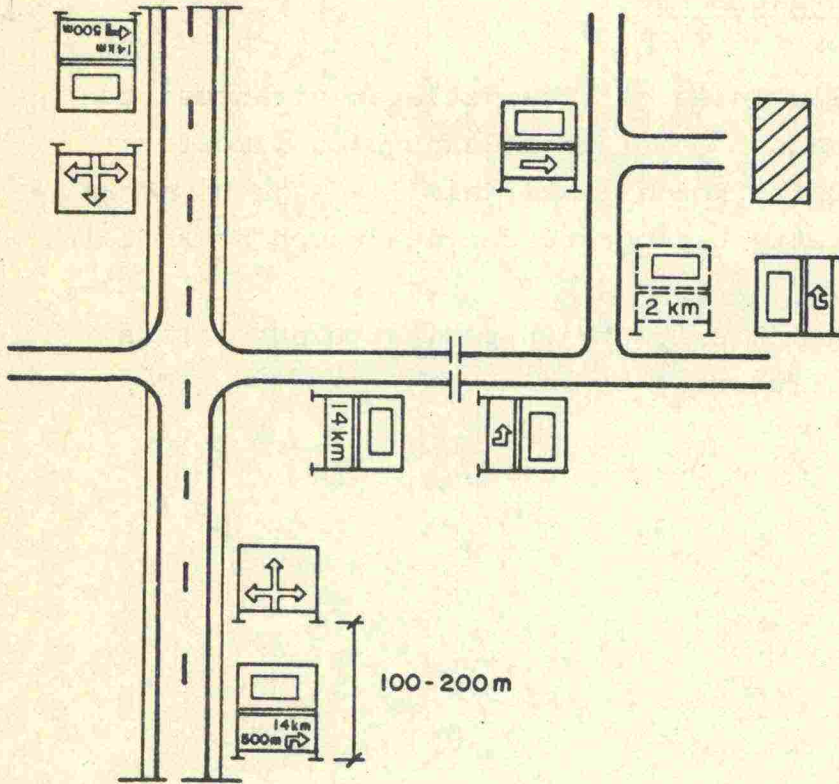

Esim. B 2

Viitoitettava kohde sijaitsee kaukana, yleisen tien varrella. Matka kohteeseen esitetään etumerkissä samoin kuin tapauksessa B 1.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Esim. B 3

Kohde viitoitetaan usean yleisen tien kautta. Etumerkeissä ilmoitetaan matka kohteeseen kuten tapauksessa B 1.

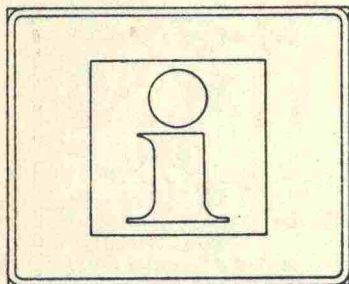
	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILLIJOIDEN OPASTUSMERKIT	Kl-143 7.5.1982

Opastuskohteiden laatuvaatimukset

Osoitettavilla kohteilla tulee olla tarvittavat viranomaisten antamat luvat toimintaansa. Opastuksen laajuus on ilmoitettu kunkin kohteen vaatimusten kohdalla kirjaimilla A ja B, jotka viittaavat edellä esitettyihin opastuksen laajuuden pääkohtiin.

Kohteiden tulee kohdassa 2 esitettyjen periaatteiden lisäksi täyttää seuraavat vaatimukset:

Opastustoimisto

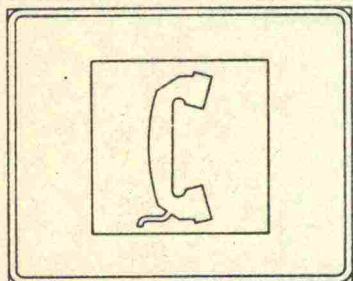

Merkillä voidaan osoittaa kunnan tai matkailusta huolehtivan yhteisön ylläpitämä opastustoimisto, josta matkailijat voivat saada tietoa paikkakunnan eri matkailupalveluksista kuten esim. majoituspalveluista, kaupoista, tapahtumista, nähtävyyksien aukioloajoista jne. Lupa merkin käyttöön voidaan myöntää vain opastustoimistoille, joille Matkailun edistämiskeskus on myöntänyt luvan kansainvälisen, vihreäpohjaisen i-kilven käyttöön.

Opastustoimistot sijaitsevat yleensä taajamissa, ja opastus järjestetään vain lähiopastuksena kohtien A mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Puhelin

Merkillä osoitetaan vain puhelinkioskit tai muut koko vuorokauden käytettävissä olevat yleisöpuhelimet, joista voi soittaa ilmaisia hätäpuheluja ja jotka ovat vapaasti käytettävissä myös maksullisia paikallis- tai suuntanumeropuheluja varten.

Merkillä osoitetaan yleensä vain taajamien ulkopuolella olevat puhelimet, jotka on tarkoitettu lähinnä tienkäyttäjiä varten ja jotka sijaitsevat teiden välittömässä läheisyydessä. Taajamien keskustoissa olevia puhelimia ei osoiteta taajaman ohimeneviltä teiltä, vaan opastus järjestetään tarvittaessa vain puhelimen välittömässä läheisyydessä tai esim. puhelinkioskin katolle kiinnitetyllä opastusmerkillä. Opastus ei järjestetä taajamissa jos puhelin on muutenkin hyvin havaittavissa ja löydettävissä. Harvaan asutuilla seuduilla ja tieosilla, joilla taajamien välimatkat ovat suuret, voidaan puhelimet osoittaa tehokkaammin kuin muualla.

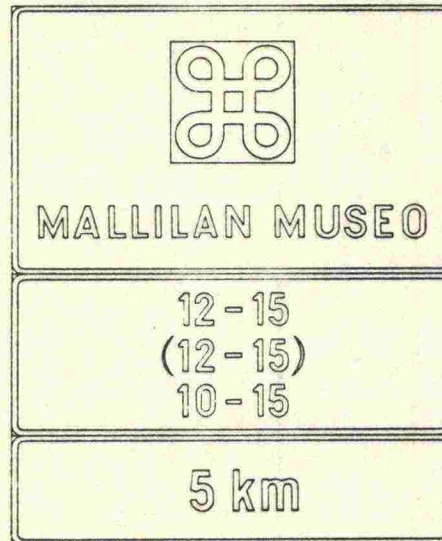
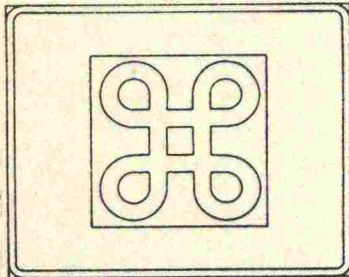
Puhelimien osoittaminen pyritään suorittamaan ilman etumerkkejä. Etumerkkejä käytetään yleensä vain vilkasliikenteisten teiden varsilla kun ajonopeudet ovat suuria ja puhelin on tähän tiehen liittyvällä alueella tai aivan tien välittömässä läheisyydessä.

Opastus järjestetään kohtien A 1 tai A 2 mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Nähtävyys

Merkillä osoitetaan luonnonnähtävyydet, historialliset nähtävyydet, museot, taidekokoelmat tai taidetapahtumien paikat, joilla on matkailun kannalta tärkeä merkitys.

Merkillä osoitettavien ulkona luonnossa olevien kohteiden tulee olla erityisessä hoidossa ja kohteissa tulee tarvittaessa olla nähtävyyden laatua tai historiaa selvittävä taulu.

Historialliset nähtävyydet osoitetaan ainoastaan museoviraston suosituksen perusteella.

Museoista osoitetaan museoviraston suosituksen perusteella vain kokoelmiltaan tai merkitykseltään valtakunnallista tai maakunnallista tasoa olevat museot. Sama koskee myös taidemuseoita. Paikallismuseot osoitetaan yleensä vain osoiteviitalla.

Taidenäyttelyistä osoitetaan vain ne joita Suomen taiteilijaseura vuosittain suosittelee. Saven muotoilijoiden, takomojen, tekstiilikutojien ym. näyttelyiden osoittamisesta tulee olla Teolli-

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

suustaiteen liitto Ornamo ry:stä. Muut tasoltaan vaihtelevat näytelyt voidaan harkita osoitettavaksi tilapäisillä opasteilla lähiopastuksena kohteen liittymästä.

Nähtävyyssmerkissä voidaan suomenkielen lisäksi sallia myös vieraskielinen, yleensä englannin- tai saksankielinen teksti jos matkailukohteessa käy huomattavan paljon ulkomaalaisia matkailijoita. Eri kielisten tekstien tulee vastata sisällöltään toisiaan.

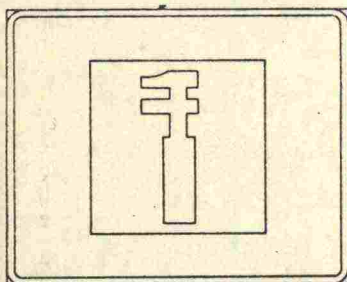
Nähtävyyssmerkin yhteydessä voidaan käyttää lisäkilpeä, jossa ilmoitetaan aukioloaika. Kilpeä voidaan käyttää vain tapauksissa, joissa kohde on kaukana ja sen aukioloajat ovat tavallisesta poikkeavia. Kilpeä käytetään yleensä vain erkanevan tien liittymän jälkeen sijoitettavassa merkissä sekä vähäliikenteisillä teillä liittymässä olevissa merkeissä. Etumerkeissä sitä ei käytetä.

Opastuksen laajuus on erikoisesti nähtävyyssmerkin kohdalla riippuvainen kohteen matkailullisesta merkityksestä. Opastus voidaan järjestää kohtien A tai B mukaisesti.

Vesitornien yhteydessä olevien näköalatasanteiden yms. osoittamiseen ei käytetä nähtävyyssmerkkiä, vaan kyseiseen tarkoitukseen voidaan tarvittaessa käyttää osoiteviittaa.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Autokorjaamo

Merkillä osoitetaan korjaamot, jotka ovat erikoistuneet palvelemaan tienkäyttäjiä. Autoilijan tulee saada kyseisestä korjaamosta pikapalvelua matkan aikana esiintyvien tavallisimpien vikojen korjaamiseksi.

Korjaamossa tulee olla ammattitaitoista henkilökuntaa ja varastossa tai nopeasti saatavissa yleisimpiä autojen tarvitsemia varaosia sekä voiteluaineita. Varsinaisen työajan ulkopuolella tulee olla järjestetty päivystys, josta kertova ilmoitus on asennettu näkyvälle paikalle korjaamorakennukseen. Edelleen on suotavaa, että korjaamolla on hinauspalvelu päivystyksineen tai ainakin ilmoitus lähimmästä hinausliikkeestä.

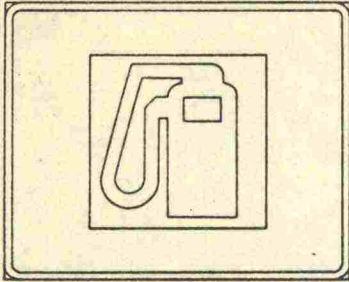
Tarvittaessa voidaan katsastusviranomaisilta pyytää lausunto korjaamon tasosta ja sen osoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta.

Huoltoasemien yhteydessä olevia huoltamoja, joissa suoritetaan vain tavanomaisia huoltotöitä, ei osoiteta.

Merkkiä käytetään vain harvaan asutulla seudulla ja opastus voidaan järjestää kohtien A tai B 1 mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Huoltoasema

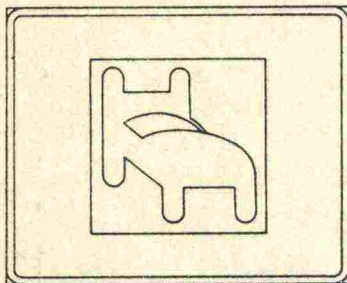
Huoltoaseman osoittaminen suoritetaan yleensä myyntipaikkakilven ja liittymänuolen avulla. TVH on antanut ohjeet huoltoasemien liikenneteknillisestä suunnittelusta, joihin sisältyvät myös ohjeet opastuksen suorittamisesta. Merkitsemisen edellytyksenä on lisäksi että huoltoasema täyttää em. huoltoasemaohjeissa esitetyt vaatimukset.

Liikennemerkkin käyttö edellyttää, että huoltoasema ei ole muutoin riittävän hyvin havaittavissa ja että sen merkitseminen huoltoasemien harvalukuisuuden vuoksi on tienkäyttäjien kannalta tarpeellista.

Opastus voidaan järjestää kohtien A tai B 1 mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Majoitusliike

Merkillä osoitetaan hotellit, motellit, moottorihotellit ja moottorimajat, jotka täyttävät majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetussa asetuksessa määritellyt vaatimukset ja joilla on asianmukaiset luvat majoitusliikkeen pitämiseen.

Merkillä osoitetaan vain erityisesti tienkäyttäjille tarkoitettuja majoitusliikkeitä. Taajamissa olevia majoitusliikkeitä ei yleensä osoiteta. Poikkeuksena voidaan osoittaa taajaman kokoon nähden merkittävä majoitusliike, joka sijaitsee seudulla, jossa majoituspalvelut ovat yleensäkin harvinaisia.

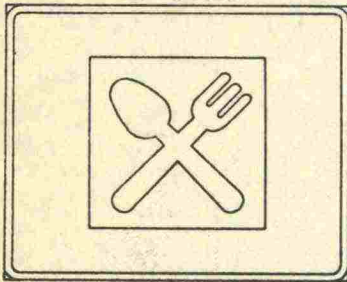
Merkin yhteydessä voidaan käyttää kohteen nimeä. Edellytyksenä on että merkissä olevat sekä majoitusliikkeen että ravintolan tunnuksot osoittavat samassa laitoksessa olevia palveluja.

Majoitusliikkeen tulee olla kaikkien matkailijoiden käytettävissä. Vain tietyille henkilöryhmälle tarkoitettua majoitusliikettä esim. tietyn organisaation henkilökunnalleen pitämää lomakotia ei opasteta tällä merkillä.

Opastus voidaan järjestää kohdan A tai B mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Ravintola

Merkillä osoitetaan vain ravintolat, jotka täyttävät majoitus- ja ravitsemusliikkeistä annetun asetuksen vaatimukset ja joilla on asianmukaiset luvat ravitsemusliikkeen pitämiseen. Ravintolasta tulee olla saatavissa lämmintä ruokaa aikana, joka noudattaa yleisesti käytössä olevaa, vastaavan tasoisissa paikoissa noudattettavaa aukioloaika.

Ravintolamerkkiä tulisi käyttää opastamaan kohteisiin, jotka on rakennettu pääasiassa tienkäyttäjiä varten. Taajamissa olevia ravintoloita ei yleensä merkitä. Poikkeuksena voidaan pitää taajamassa sijaitsevaa ravintolaa, jos se on ainoa ravintola pitkällä tiejaksolla. Kahviloita, joilla on oikeus rajoitetusti tarjoilla ruoka-annoksia, ei osoiteta ravintolatunnuksella.

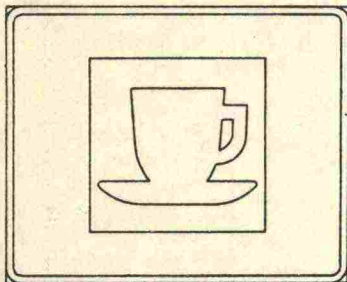
Merkin yhteydessä voidaan käyttää kohteen nimeä, jos ravintola toimii hotellin, motellin, moottorihotellin tai moottorimajan yhteydessä. Tällöin käytetään kohteen yhteistä eikä ravintolalla mahdollisesti olevaa erillistä nimeä.

Opastus voidaan järjestää joko kohdan A mukaisesti tai harvaan asutulla seudulla kohdan B mukaisesti.

Jos ravintola toimii historiallisesti tai muutoin merkittävässä rakennuksessa taikka ympäristössä, voidaan opastus järjestää edellä esitettyä laajemmaksi ja käyttää opasteissa myös ravintolan nimeä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Kahvila

Merkillä osoitetaan vain kahvilat, jotka täyttävät majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetun asetuksen vaatimukset ja joilla on asianmukaiset luvat kahvilan pitämiseen.

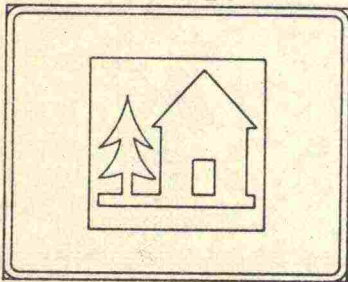
Kahvila osoitetaan merkillä yleensä vain harvaan asutulla seudulla. Kahvila voidaan merkitä myös muualla jos se toimii rakennuksessa tai ympäristössä, jonka voidaan katsoa kiinnostavan matkailijoita tai jos kahvilan yhteydessä on järjestetty tienkäyttäjiä varten tarkoitettu näyttely tms. Huoltoasemien yhteydessä olevia kahviloita ei yleensä merkitä.

Opastus voidaan järjestää kohdan A mukaisesti.

Merkin yhteydessä voidaan käyttää kahvilan nimeä vain jos kahvila toimii historiallisesti merkittävässä rakennuksessa tai muuten kiinnostavassa ympäristössä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

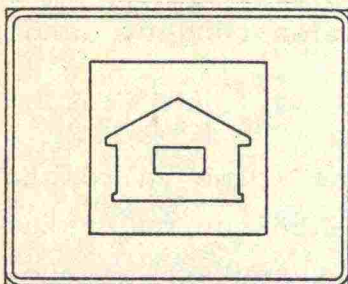
Retkeilymaja

Merkillä osoitetaan vain ne retkeilymajat, jotka kuuluvat Suomen Retkeilymajajärjestöön tai joilla on lääninhallituksen majoitus- ja ravitsemusliikkeistä annetun asetuksen mukainen lupa.

Taajamassa oleva retkeilymaja voidaan osoittaa kohdan A ja taajaman ulkopuolella kohdan A tai B mukaisesti.

Mökkimajoitus

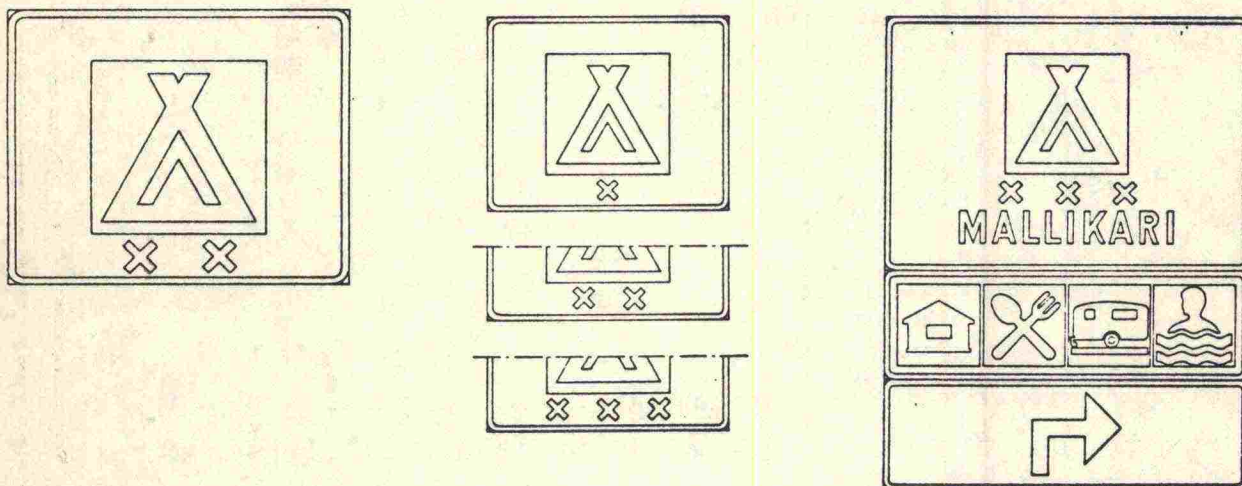
Merkillä opastetaan vähintään kymmenen lomamökin muodostama alue, jossa lomamökkeihin ja muihin sisätiloihin tai näiden lisäksi myös telttapaikoille tai matkailuvaunupaikoille voidaan samanaikaisesti majoittaa vähintään 40 henkilöä ja jonka yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä on ravitsemusliike tai, johon on järjestetty elintarvikkeiden ostomahdollisuus eikä alue ole ulkoilulain mukainen leirintäalue.

Opastus voidaan järjestää kohtien A tai B mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Leirintäalue

Merkillä osoitetaan ne leirintäalueet, joilla on lääninhallituksen myöntämä lupa leirintäalueen pitämiseen.

Luvan myöntää leirintäalueen sijaintipaikan lääninhallitus, joka luokittelee luvassaan leirintäalueet niiden laitteiden, varusteiden sekä yleisen palvelutason perusteella yhden tähden, kahden tähden ja kolmen tähden luokkiin.

Leirintäalueen merkkiin lisätään yksi, kaksi tai kolme valkoista vinoristiä osoittamaan sisäasiainministeriön päätöksen mukaista leirintäalueen luokkaa. Vinoristit sijoitetaan tunnuksen alapuolelle symmetrisesti merkin pysty akselin suhteen.

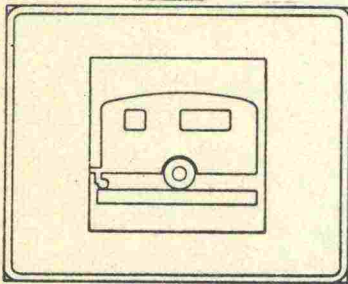
Merkin yhteydessä voidaan käyttää alueen nimeä, jos kysymyksessä on laaja leirintäalue, jolla yöpyjien määrät ovat suuret tai jos lähekkäin samalla seudulla olevat leirintäalueet on sekaannusten välttämiseksi eroteltava toisistaan.

Sisäasiainministeriön päätöksen 6 §:ssä mainittua matkailuvaunu- aluetta osoittavaa C-kirjainta ei opasteessa käytetä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Leirintäalueen opastus voidaan järjestää kohtien A tai B mukaisesti.

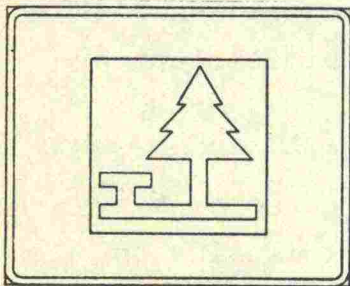
Matkailuajoneuvoalue

Matkailuajoneuvoalueen tunnusta käytetään osoittamaan yksinomaan matkailuvaunuille rakennettuja alueita. Opastus suoritetaan kohtien A tai B mukaisesti.

Leirintäalueiden, mökkikylien ja majoitusliikkeiden yhteydessä olevat matkailuvaunuille tarkoitettut alueet osoitetaan yleensä näiden merkkien alapuolelle liitetyillä lisäkilvillä.

Levähdysalue

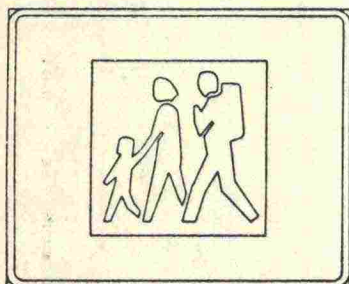

Levähdysalueet rakennetaan ja merkitään yleensä tienpitäjän toimesta TVH:n niistä erikseen antamien ohjeiden mukaan.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Jos levähdysalueella on annettu lupa kioskin tai opastuskartan pitämiseen voidaan nämä merkitä levähdysalueen merkin alapuolelle asetettavalla lisäkilvellä KIOSKI tai kartan opastusmerkillä. Tekstikoko on tällöin 120 mm.

Ulkoilualue

Merkillä voidaan osoittaa valtion, kuntien tai järjestöjen hoitamia yleisiä virkistysalueita, kuten ulkoilupuitoja, ulkoilu- ja retkeilyalueita, joihin on järjestetty erilaisia ulkoilu-, urheilu- ja retkeilymahdollisuuksia. Alueella tulee olla monipuoliset ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet eikä esim. yksinomaan lenkkeilyyn tarkoitettuja ns. pururatoja merkitä tällä merkillä.

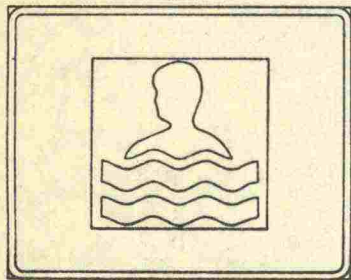
Yksityiskohtaisempaan tienkäyttäjien opastamiseen alueen sisällä suositellaan käytettäväksi Suomen standardisoimisliiton hyväksymiä urheilu- ja ulkoilualueiden merkkejä.

Ulkoilualueiden osoittamisen tarpeellisuudesta tulee aina pyytää lausunto siltä kunnalta, jonka alueella ulkoilualue on.

Opastus voidaan järjestää kohtien A tai B mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Uintipaikka

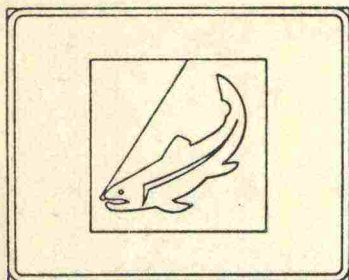
Merkillä voidaan osoittaa yleinen uimahalli, uimala sekä sellainen uimaranta, joka on kunnan terveyslautakunnan hyväksymä.

Uimahalliin opastettaessa tulee opasteessa käyttää tekstiä "UIMAHALLI". Kun tunnusta käytetään leirintäalueen merkin vieressä, tulee uimarannalle olla mahdollisuus päästä ilman, että on muuten leirintäalueen asiakkaana. Muussa tapauksessa "uimaranta"-tunnus esitetään vain leirintäalueen merkin lisäkilvessä, jossa on esitetty muutkin alueen palvelutunnukset.

Opastus uimarannalle järjestetään yleensä kohdan A mukaisesti. Taajamien ulkopuolella olevat korkeatasoiset uimarannat voidaan osoittaa myös lähimmältä vilkasliikenteiseltä tieltä kohdan B 1 mukaan.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Kalastuspaikka

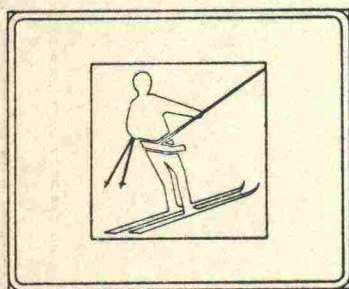

Merkillä voidaan osoittaa kalalammikot, joista matkailijat voivat kalastaa maksua vastaan ja vuokrata kalastusvälineet.

Lisäksi merkillä voidaan opastaa metsähallituksen hallinnossa oleville virkistyskalastukseen tarkoitetuille paikoille tai vesialueille. Tällöin tulee merkin osoittamassa paikassa olla myös kalastusluvan myyntipaikka.

Opastus suoritetaan kohdan A tai B 1 mukaisesti.

Hiihtohissi

Merkillä osoitetaan talviurheilukeskukset ja laskettelurinteet, joissa on hiihtohissi. Merkki on poistettava kesän ajaksi.

Opastus järjestetään kohtien A tai B mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Muut kohteet

Tunnuksilla merkittyjen matkailukohteiden lisäksi on muita matkailijoiden käyttöön tarkoitettuja kohteita, joiden opastamiseen voidaan käyttää tilapäisiä opasteita tai osoiteviittaa.

Tilapäisiä opasteita voidaan sallia käytettäväksi mm. lyhytaikaisten messujen, maatalous- ja teollisuusnäyttelyjen, suurien hengellisten- tai muiden kokoustilaisuuksien, urheilukilpailujen, leirien, taidetapahtumien, näyttelyjen jne. yhteydessä. Näiden opastamisesta tilapäisillä opasteilla on TVH antanut erilliset ohjeet.

Osoiteviitalla voidaan osoittaa matkailijoita pysyvästi palvelemaan tarkoitettuja kohteita kuten ulkoilureittien lähtökohtia, pieniä maatila- ja mökkimajoituspaikkoja, pieniä ulkoilualueita sekä joissakin tapauksissa kauppoja, jotka katsotaan matkailijoille tarpeellisiksi.

Kauppan osoiteviitta
ja ennakkomerkki

Matkailijoiden palvelukohteen osoiteviitta

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Maatila- ja mökkimajoituspaikat voidaan osoittaa jos niissä on vähintään 8 vuodepaikkaa. Mökkimajoituspaikassa tulee olla vähintään 4 mökkiä, joissa on yhteensä 8 vuodesijaa.

Kauppa voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla matkailijoiden runsaasti käyttämällä tiellä, jossa pitkällä tiejaksolla ei ole taajamia eikä tienkäyttäjiä palvelevia laitoksia. Samoin jos kauppa sijaitsee retkeilyalueen, ulkoilureitin tms. alueen läheisyydessä, jossa oleskellaan pitkään ja kauppapalvelut ovat harvinaisia. Hyvin näkyvällä paikalla olevaa kauppaa ei merkitä.

Kaupat voidaan osoittaa myös ennakko-opastusmerkillä. Merkissä on mustalla pohjalla valkoinen teksti "Kauppa", etäisyys kauppaan tai taitteen tekevä nuoli, joka osoittaa kauppaan johtavan tien suunnan. Ennakko-opastusmerkki voidaan sijoittaa osoittamaan myös yleisen tien suuntaan jos kauppa sijaitsee alle 500 m etäisyydellä liittymästä. Merkki sijoitetaan 100-300 m ennen liittymää. Yleisen tien suuntaan ei osoiteviittaa saa pystyttää.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

4. OPASTUSMERKIT JA NIIDEN KÄYTTÖ

Matkailijoiden opastaminen toteutetaan opastusmerkeillä ja opastuskartoilla, joissa käytetään asetuksen mukaisia matkailijoiden opastukseen tarkoitettuja tunnuksia ja kohteiden nimiä.

Tunnukset

Koko

Opastusmerkeissä käytettävien tunnuksien tulee olla 650 x 650 mm, 450 x 450 mm tai 300 x 300 mm kokoisia valkoisia neliöitä, joissa musta kuvio osoittaa palvelun laadun.

Tunnusten käyttö

Ensiapuaseman tunnusta lukuun ottamatta tunnuksia käytetään vain erillisissä matkailijoille tarkoitetuissa opastusmerkeissä.

Tunnuksia voidaan tarpeen mukaan yhdistää kohteiden palvelumuotoja vastaavasti. Yhdistetyissä merkeissä sijoitetaan tunnukset palvelusten tason mukaiseen järjestykseen, korkean luokan tunnukset (esim. majoitus ja ruokailu) kilven vasemman puoleiseen reunaan, alempiluokkaisten ja osavuotisten palvelusten symbolit kilven oikeaan reunaan. Jos laitoksella on palvelumuotoja enemmän kuin 3-4, valitaan merkkiin vain tärkeimmät 3-4 tunnusta.

Leirintäalueen, mökkimajoituksen tai yhdistetyn majoitusliikkeen ja ravintolan tunnuksen alapuolelle voidaan liittää lisäkilpi, jossa tunnuksilla ilmoitetaan alueen palveluksista. Lisäkilvessä ei saa käyttää muita kuin tämän ohjeen mukaisia matkailijoiden opastusmerkkkitunnuksia.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	Kl-143 7.5.1982

Nimen käyttö

Nimeä voidaan käyttää ravintolaa, majoitusliikettä, kahvilaa, retkeilymajaa, mökkikylää, leirintäaluetta, ulkoilualuetta ja hiihtohissiiä osoittavissa merkeissä sekä poikkeuksellisesti myös levähdysalueen, uintipaikan ja kalastuspaikan merkeissä. Nähtävyyttä osoittavassa merkissä tulee yleensä käyttää nähtävyyden nimeä tai sen laatua ilmaisevaa tekstiä. Mikäli kohteella on toiminimi voidaan käyttää sitä tai lyhennystä siitä. Tekstiä, joka osoittaa merkin tunnuksessa käytettävän kohteen laatua ei käytetä. Esim. leirintäalue-merkin yhteydessä ei käytetä tekstiä "leirintäalue" tai "camping" vaan ainoastaan alueen erisnimeä. Hotelli- ja motelli sanaa voidaan käyttää jos se oleellisesti liittyy kohteen nimeen. Tekstin tulee olla mahdollisimman lyhyt, se saa ulottua vain kahdelle riville.

Teksti voi olla suomenkielisissä kunnissa suomenkielinen, kaksikielisissä kunnissa suomen- ja ruotsinkielinen kielilain mukaisessa järjestyksessä sekä yksikielisissä ruotsinkielisissä kunnissa ruotsinkielinen.

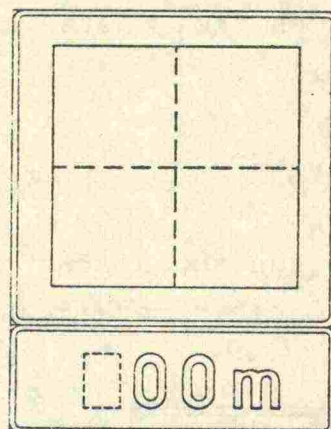
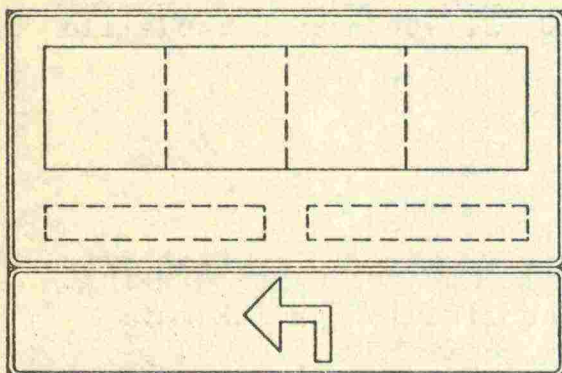
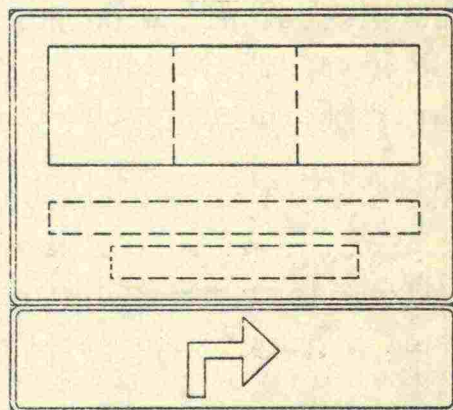
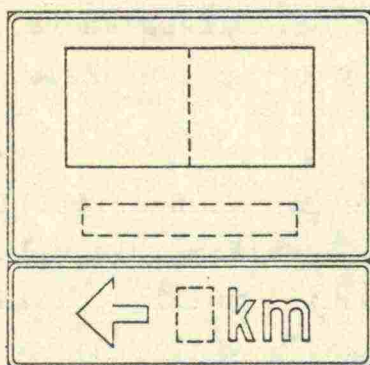
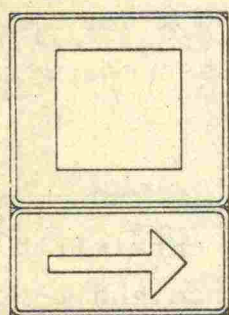
Nimeä ei käytetä opastustoimistoa, puhelinta, autokorjaamoja ja huoltoasemaa osoittavissa merkeissä.

Nimen käytön periaatteita on selvitetty tarkemmin kohdassa 3 kunkin merkin yhteydessä.

Nimi merkitään vain laitoksen liittymässä oleviin opasteihin sekä mahdollisesti kauempana vilkasliikenteisellä tiellä oleviin merkkeihin jos opastus aloitetaan sieltä. Kohteen nimeä ei yleensä käytetä opasteissa, joilla huolehditaan opastuksen jatkuvuudesta ellei sekaantumisen vaaraa muihin kohteisiin ole.

	LIIKENTEEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Matkailijoiden suunnistustaulu tyyppi A

Käyttö

Suunnistustauluja käytetään sekä kohteeseen johtavan tien liittymässä että etumerkkeinä ennen liittymää. Etumerkkien tarkoituksena on antaa ennakkotietoa edessä olevasta kohteesta, jotta autoilija pystyy valmistautumaan kääntymiseen oikeasta liittymässä ja välttämään äkkijarrutuksia. Etumerkkien tarkoituksena ei ole toimia kaukaa opastavina laitoksen mainoksina eikä niitä saa käyttää useita peräkkäin asetettuna. Vain poikkeustapauksessa, jos tieolosuhteiden takia on ilmeinen harhaanajamisen mahdollisuus, voidaan käyttää kahta peräkkäistä etumerkkiä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Taulun koko

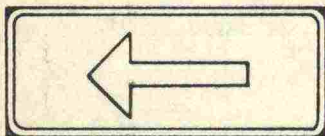
Suunnistustauluja on kolmea kokoa. Niissä käytetään 650 x 650 mm, 450 x 450 mm ja 300 x 300 mm kokoisia tunnuksia. Taulussa saa esittää korkeintaan 4 tunnusta.

650 x 650 mm:n tunnuksia käytetään moottoriteillä, 450 x 450 mm:n tunnuksia valta- ja kantateillä sekä muilla vilkasliikenteisillä teillä ja 300 x 300 mm:n tunnuksia muilla teillä tai huolehdittaessa opastuksen jatkuvuudesta.

Tunnusten alapuolelle voidaan lisätä ohjeiden sallimissa rajoissa kohteen nimi vastaavasti 200, 120 tai 100 mm:n korkuisilla kirjaimilla.

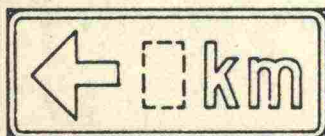
Lisäkilvet

A-tyyppisen suunnistustaulun alapuolelle voidaan liittää lisäkilpiä, joihin merkitään seuraavat nuolikuviot ja lukemat:

a) Kohde nuolen suunnassa

Kilpeä käytetään osoittamaan kohteen suuntaan, kohteeseen johtavan tien liittymässä mikäli matka kohteeseen on alle 500 m.

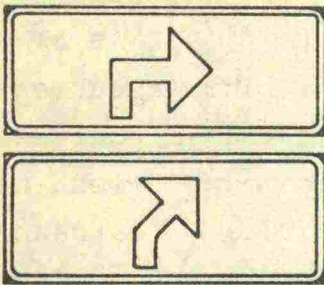

b) Kohde nuolen suunnassa ja etäisyys kohteeseen

Kilpeä käytetään osoittamaan kohteen suuntaan liittymässä, joiden etäisyys kohteesta on yli 500 m. Liittymästä ilmoitetaan matka kohteeseen aina täysinä kilomet-

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	Kl-143 7.5.1982

reinä esim. 14 km, 3 km jne. Alle 1,5 km matka ilmoitetaan 1 km. Alle kilometrin matka ilmoitetaan satoina metreinä esim. 900, 500 m.

c) Kohde risteävällä tiellä

Kilpeä käytetään ennen liittymää olevassa etumerkissä kun merkin ja kohteeseen johtavan liittymän välillä ei ole muita liittymiä joista harhaanajon mahdollisuus on olemassa ja etäisyys ennakkomerkistä liittymään on alle 500 m.

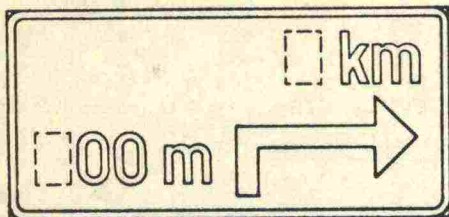
Kilpeä käytetään vain milloin kohde on risteävällä tiellä. Tällä lisäkilvellä varustetulla matkailijoiden suunnistustaululla osoitetussa risteyksessä on ohittaminen tieliikennelain 18 §:n mukaisesti kielletty.

d) Etäisyys kohteeseen

Kilpeä käytetään kohteen etumerkeissä osoittamaan matkaa välittömästi tien varrella olevaan kohteeseen. Kilpeä käytetään myös kohteeseen johtavan tien liittymän jälkeen (liittyvällä tiellä) osoittamaan matkaa kohteeseen. Matka osoitetaan merkistä perille kohteeseen saakka kohdan b mukaisesti.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

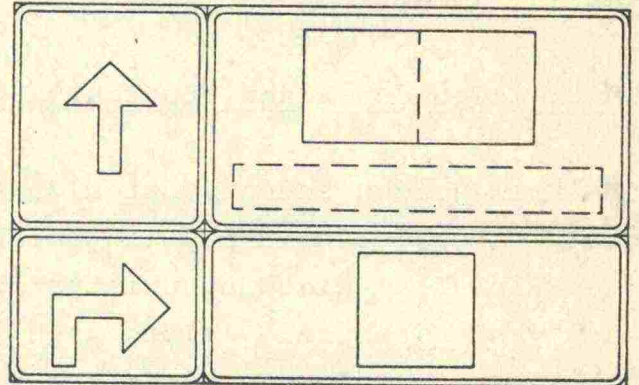
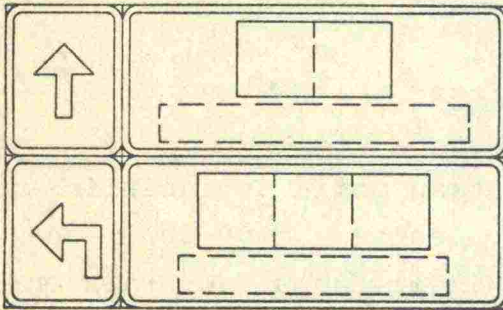

- e) Kohde risteävällä tiellä ja etäisyys liittymään ja kohteeseen
Kilpeä käytetään ennen liittymää olevassa etumerkissä osoittamaan matkaa merkistä liittymään ja siitä kohteeseen. Kilpeä käytetään kauko-opastuksen (B 1, B 2, B 3) alkamiskohdassa ja lähiopastuksessa (A 2) kun etumerkin ja kohteeseen johtavan liittymän välissä on muita liittymiä, joista on harhaanajon mahdollisuus. Kilvessä esitetään matkat täysinä kilometreinä tai satoina metreinä kuten kilvessä b.

Ohituskiellon suhteen kilven vaikutus on sama kuin kohdassa c esitetyllä kilvellä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Matkailijoiden suunnistustaulu tyyppi B

Käyttö

B-tyyppistä suunnistustaulua voidaan käyttää jos alueella on paljon matkailukohteita tai jos saman liittymän kautta osoitettavia kohteita on useita. Mikäli osoitettavia kohteita on vain kaksi, käytetään kuitenkin yleensä kahta peräkkäin asetettua A-tyypin suunnistustaulua varsinkin silloin, kun kohteet ovat palveluladultaan erilaisia ja toinen on auki koko vuoden ja toinen vain kesäisin. B-tyyppistä suunnistustaulua käytetään aina ennakkomerkkinä.

Taulun koko

B-tyyppinen matkailijoiden suunnistustaulu kootaan päällekkäin asetetuista lamelleista, joissa osoitetaan taulun vasemmassa reunassa olevilla nuolilla suoraan jatkuvan ja erkanevien teiden suunnissa olevat kohteet. Tauluihin merkitään nuolikuvioiden jälkeen opastettavien kohteiden palvelutunnukset sekä ohjeiden sallimissa rajoissa myös nimet.

Suunnistustauluja on kolmea kokoa. Moottoriteillä käytetään 450 x 450 mm:n kokoisia tunnuksia. 300 x 300 mm:n tunnuksia käytetään valta- ja kantateillä sekä muilla vilkasliikenteisillä teillä ja 200 x 200 mm:n tunnuksia muilla teillä tai huolehdittaessa opastuksen jatkuvuudesta.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILLIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Tunnusten alapuolelle voidaan lisätä ohjeiden sallimissa rajoissa kohteen nimi vastaavasti 200, 120 tai 100 mm:n korkuisilla kirjaimilla.

Matkailijoiden suunnistustaulujen sijoitus

Matkailijoiden suunnistustaulut sijoitetaan omiin telineisiinsä tieviranomaisten määräämiin paikkoihin yleensä n. 100-200 m ennen yleisten teiden suunnistustaulua. Mikäli taulu asetetaan ennen yksityisen tai yleisen tien liittymää, jossa ei suunnistustaulua ole, tulee se olosuhteista riippuen sijoittaa 100-500 m ennen liittymää.

Etumerkin sijoitusta harkittaessa otetaan maasto-olosuhteiden, liittymien ja mahdollisten muiden laitosten lisäksi huomioon kyseisen laitoksen palvelusten laatu. Esim. majoituslaitoksen etumerkit voidaan sijoittaa n. 500-1000 m ennen liittymää. Etumerkit on pyrittävä sijoittamaan siten, ettei tule sekaannusta liittymästä, joka johtaa matkailukohteeseen.

Jos B-tyyppisessä taulussa on paljon kohteita tulisi yrittää järjestää autoille pysähtymismahdollisuus taulun kohdalle. Jos tiessä on levennys tulee taulu sijoittaa niiden kohdalle ellei pysähtymismahdollisuutta voida muutoin järjestää. Taulua ei pidä sijoittaa paikkaan, jossa pysähtynyt ajoneuvo voi aiheuttaa vaaraa.

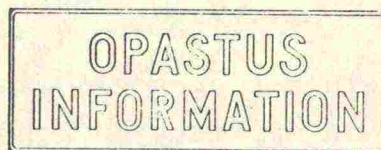
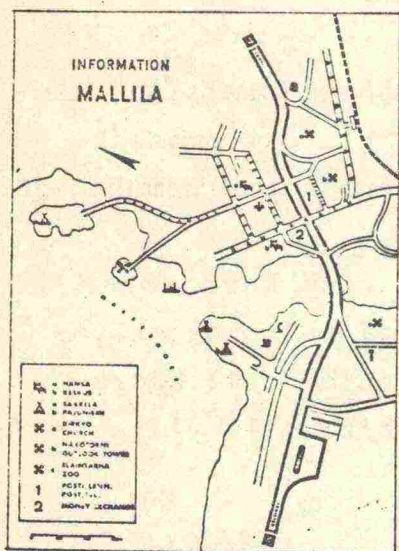
Taulut tulee pyrkiä sijoittamaan aurasauton heittämän lumen voimakkaimman ryöpyn vaikutusalueen ulkopuolelle. Sivusuunnassa opastustaulu sijoitetaan siten, että sen ajoradan puoleinen reuna on vähintään 1,5 m etäisyydellä pientareen ulkoreunasta. Vaapaissa olosuhteissa taajamien ulkopuolelle on suositeltavaa sijoittaa taulu siten, että sen tienpuoleinen reuna on 4-6 m etäisyydellä pientareen ulkoreunasta. Sitä ei tule kuitenkaan sijoittaa niin kauas että luettavuus oleellisesti huononee.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Suunnistustaulua ei saa sijoittaa siten, että se on näkemäesteenä liittymässä tai sisäkaarteessa eikä se saa peittää muita liikennemerkkejä. Liikennesaarekkeeseen sitä ei saa yleensä sijoittaa. Taulun tulee olla kohtisuorassa tai lähes kohtisuorassa sitä suuntaa vastaan, josta tulevan liikenteen opastamiseksi se on tarkoitettu.

Mikäli suunnistustaulu on käytössä talvellakin on se sijoitettava niin korkealle että se voidaan kohtuullisilla lumensiirroilla pitää näkyvissä. Taulu sijoitetaan samalle korkeudelle kuin muutkin tienvarrella olevat opastusmerkit.

Matkailijoiden opastuskartta ja opastuskilpi

Opastuskarttaa voidaan käyttää taajamissa tai matkailun kannalta merkityksellisillä alueilla sijaitsevien palvelulaitosten sijainnin osoittamiseksi. Karttaa tulee käyttää etenkin tapauksissa, joissa alueella on lähekkäin useita samanlaatuisia laitoksia. Lupa opastuskartan käyttämiseen myönnetään yleensä kunnalle tai matkailualan järjestölle. Luvan saamisen edellytyksenä on, että alueen kaikille kysymykseen tuleville yrityksille varataan mahdollisuus osallistua hankkeeseen.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

Opastuskartta sijoitetaan sen esittämälle alueelle johtavan tien varteen ajoradan ulkopuolelle rakennetulle pysäköimis- tms. alueelle. Kartta on asetettava niin, ettei se haittaa liikennettä ja siten, että se on vain pysäköimisalueelta luettavissa. Opastuskartan sijainti osoitetaan merkillä "Opastuskartta". Pysäköimisalueen liittymän kohdalla käytetään merkkiä, mikäli opastuskartta ei ole selvästi tielle havaittavissa. Pysäköimispaikan ja ajoradan väliin on järjestettävä erityisalue. Opastuskartta voidaan harkinnan mukaan sallia pystytettäväksi tie- ja vesirakennuslaitoksen rakentamille pysäköimisalueille. Muutoin on luvansaajan kustannettava alueen rakentaminen ja kunnossapito. Pysäköimisalueelle suositellaan sijoitettavaksi roskakori. Opastuskartan yhteyteen voidaan asettaa siisti teline, jossa on ilmaisia matkailualan esittelylehtisiä.

Taajamissa tai palvelulaitosten sijaitessa lähellä toisiaan käytetään opastuskarttaan merkittyjen kohteiden viitoittamiseen yleensä vain laitoksen liittymän kohdalla olevia opastusmerkkejä.

Opastuskartan pohjan muodostaa alueen pelkistetty karttakuva, johon merkitään tieverkko tarpeellisoin osin ja tunnuksia käyttäen osoitettavien kohteiden paikat. Kartan tulee olla suora-kaide, jonka suurin sivunpituus ei yleensä saisi olla yli kolmea metriä.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	Kl-143 7.5.1982

5. MERKKIEN MATERIAALI JA MITOITUS

Matkailijoiden opastusmerkkien tulee olla opastuskarttaa lukuunottamatta väriltään ja rakenteeltaan samanlaisia kuin muutkin opastusmerkit esim. suunnistustaulut ja viitat. Merkit valmistetaan hyväksytystä liikennemerkkimateriaalista.

Kaikkien yleisten teiden varsille asetettujen merkkien tulee olla tie- ja vesirakennushallituksen laatimien piirustusten ja laatuvaatimusten mukaisia. Merkkien valkoisten osien tulee olla valmistettu hyväksytystä heijastavasta kalvosta. Merkin sinisen pohjan tulee olla heijastamaton.

Merkkien pystytystelineiden tulee olla TVH:n ohjeiden mukaisia pystytysrakenteita. Mieluummin on käytettävä putkitelineitä ja kiinnitys telineisiin järjestettävä sellaiseksi että merkit voidaan niistä helposti poistaa esim. talven ajaksi. Siistit telineet, joista merkit on poistettu, voidaan jättää talven ajaksi pystyyn tien varteen mikäli ne eivät haittaa tienpitoa eivätkä vaaranna liikenneturvallisuutta.

	LIIKENTEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	Kl-143 7.5.1982

6. LUVAN MYÖNTÄMINEN

Luvan opastusmerkkien pystyttämiseen yleisten teiden varsille myöntää se tie- ja vesirakennuspiiri, jonka alueella laitos sijaitsee seuraavin edellytyksin:

1. Luvansaaja sitoutuu noudattamaan opastusmerkeistä annettavia virallisia ohjeita ja poistamaan, siirtämään tai muuttamaan merkit, mikäli ne eivät ole ohjeiden mukaisia. Merkkien käytössä on otettava huomioon myös paikallisissa tieolosuhteissa tapahtuneet muutokset tai muiden opastettavien kohteiden merkitsemisestä johtuvat muutokset merkkien käyttöön.
2. Luvansaaja sitoutuu olemaan pystyttämättä yleisten teiden varsille, alueensa ulkopuolelle muita opastus- tai etumerkkejä tai tietyn palvelulaitoksen palvelumuotoja tai sen myymiä tuotteita mainostavia kilpiä (esim. virvokemainoksia, joissa on mainittu palvelulaitoksen nimi).
3. Luvansaaja sitoutuu siihen, että kohteen alueelle ei pystytetä tieltä luettaviksi tarkoitettuja tai tiellä ajavien huomiota kiinnittäviä mainoksia. Palvelulaitos voi kiinnittää rakennukseensa kilpiä tai kirjaimia, jotka ilmoittavat laitoksen nimen tai palvelumuodot sekä vain kohteessa kävijöiden luettaviksi tarkoitettuja mainoksia, jotka eivät ole tieltä saakka luettavissa.
4. Opastusmerkkien tunnusten tulee jatkuvasti esittää opastettavan kohteen palvelumuotoja. Osan vuodesta suljettuna olevan kohteen merkit on poistettava tai peitettävä sulkemisen ajaksi. Useita palvelumuotoja osoittavassa merkissä on lopetettua toimintaa kuvaava tunnus peitettävä toiminnan keskeytyksen ajaksi. Merkit tulee poistaa telineistään tai kokonaan peittää kohteen ollessa suljettuna.

	LIIKENTEEEN OHJAUS	C.5.1.7.2
	MATKAILIJOIDEN OPASTUSMERKIT	K1-143 7.5.1982

5. Merkkien hankinnan ja pystytyksen hoitaa luvansaaja omalla kustannuksellaan ja pitää merkit jatkuvasti moitteettomassa kunnossa ehdolla, että ne muuten voidaan tieviranomaisten toimesta poistaa tien varresta.

Lupa opastusmerkkien käyttöön tulee myöntää liitteenä olevaa kaavaketta käyttäen. Lupaun tulee liittää karttapiirros merkkien sijoittamisesta sekä riittävän tarkat luonnospiirokset merkeistä (esimerkki liitteenä 2).

_____ tie- ja vesirakennuspiiri

Lupa _____ osoittavien opastusmerkkien
käyttöön

_____ tie- ja vesirakennuspiiri myöntää lu-
van järjestää _____ viitoituksen
oheisen liitteen mukaisilla merkeillä jäljempänä mainituin ehdoin
seuraavalla tavalla:

Merkkien käyttö edellyttää että opastettavan kohteen palvelutaso pysyy vähintään samana kuin se on ollut merkkejä myönnettäessä. Mikäli kohde esim. omistajan vaihdon yhteydessä muuttaa toimintaansa on merkit poistettava tien varresta mikäli ne eivät enää vastaa laitoksen palvelutasoa.

Luvansaaja sitoutuu noudattamaan merkkien käytössä seuraavia ehtoja:

1. Luvansaaja pystyttää luvan mukaiset merkit kustannuksellaan tiemestarin antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti. Luvansaajan tulee sopia pystytykseen liittyvistä yksityiskohdista tiemestarin kanssa.
2. Luvansaaja noudattaa opastusmerkeistä annettavia TVH:n ohjeita ja poistaa, siirtää tai muuttaa merkit mikäli ne eivät ole ohjeiden mukaisia. Merkkien käytössä on otettava huomioon paikallisissa tieolosuhteissa tapahtuneet muutokset tai muiden opastettavien kohteiden merkitsemisestä johtuvat muutokset merkkien käyttöön.
3. Luvansaaja ei pidä yleisten teiden varsilla muita opastus- tai etumerkkejä tai luvan saaneen laitoksen palvelumuotoja tai sen myymiä tuotteita mainostavia kilpiä. Palvelulaitos voi kiinnittää rakennukseensa kilpiä ja kirjaimia, jotka ilmoittavat laitoksen nimen tai palvelumuodot sekä vain kohteessa kävijöiden luettaviksi tarkoitettuja mainoksia, jotka eivät ole tieltä saakka luettavissa.
4. Luvansaaja pitää merkit jatkuvasti moitteettomassa kunnossa.
5. Luvansaajan toimesta on merkit poistettava tai kokonaan peitettävä mikäli opastettava kohde on suljettu osan vuodesta. Useita palvelumuotoja osoittavassa merkissä on lopetettua toimintaa kuvaava tunnus peitettävä toiminnan keskeytyksen ajaksi.
6. Luvansaaja valmistuttaa merkit kustannuksellaan TVH:n hyväksymässä kilpivalmistamossa TVH:n asettamien laatuvaatimusten mukaisesti. Liitteenä olevassa luettelossa ovat niiden liikennemerkkivalmistajien nimet, jotka tie- ja vesirakennuslaitos on hyväksynyt liikennemerkkien valmistajiksi. Näille liikkeille on toimitettu opastusmerkkien yksityiskohtaisesti mitoitettut työpiirustukset. Tilaukseen tulee liittää kopio nyt annetusta luvasta liitteineen.

Mikäli luvansaaja laiminlyö jonkin edellä mainituista ehdoista, on tienpitäjällä oikeus poistaa opastusmerkit luvansaajan kustannuksella.

Tätä lupaa on kirjoitettu kaksi samansanaista kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle. Tämä lupa astuu voimaan kun luvansaajalle lähetetyistä kahdesta lupakaavakkeesta toinen on palautettu allekirjoitettuna tie- ja vesirakennuspiiriin.

_____, __ päivänä _____ kuuta 198

_____
_____

Allekirjoittanut sitoutuu täyttämään tässä luvassa mainitut ehdot.

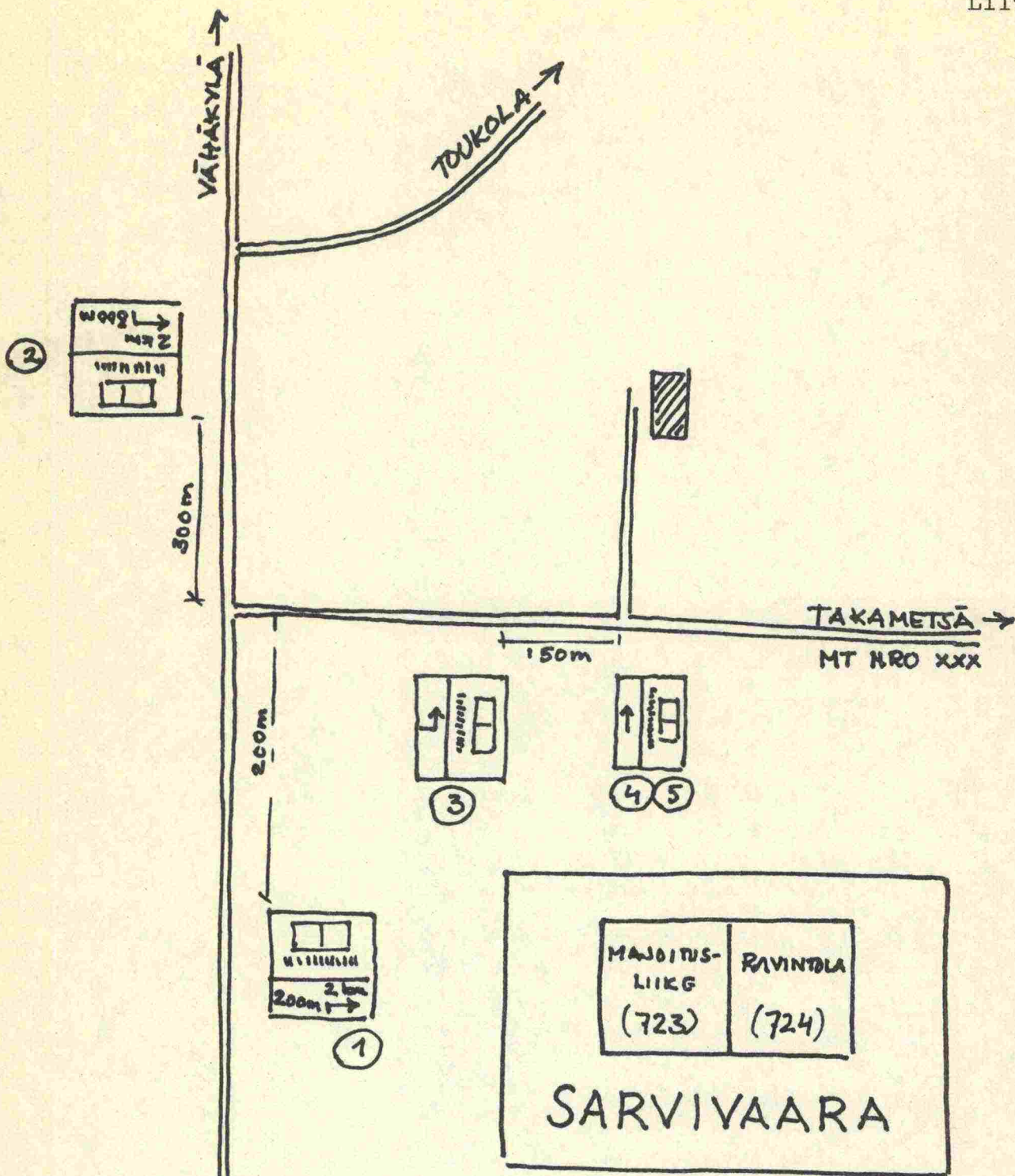
_____, __ päivänä _____ kuuta 198

_____

TVH:n hyväksymät liikennemerkkien valmistajat

<u>Merkkivalmistaja</u>	<u>Osoite</u>	<u>Puhelin</u>
Helsingin keskusvankilan kilpimaalaamo	PL 40/Ristikkotie 6 00551 HELSINKI 55	90-735077
Laatukilpi Oy	62375 YLIHÄRMÄ	964-46220
Mainospyörä	Ruukinmestarintie 5-7 02320 ESPOO 32	90-8012022
Rautapaja Oy	Tyriseväntie 4 42800 HAAPAMÄKI	943-33015
Rencotuote Oy	PL 146/Mestarintie 20 06101 PORVOO 10	915-148922
Rääkkylän Muovi Oy	82300 RÄÄKKYLÄ	973-661451

← ISOKYLÄ
MT NRO XXX

MERKKI NRO	TUNNUSTEN KOKO mm	TEKSTIN KOKO mm	HUOM
1	450 x 450	200	} MERKKI ON KAKSIPOULINEN
2	450 x 450	200	
3	300 x 300	120	
4	300 x 300	120	
5	300 x 300	120	

(LUVANANTAJAN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS)

ISBN 951-46-5503-6